



บทที่ 7

แนวทางการพัฒนาชุมชนเมืองพะเยา

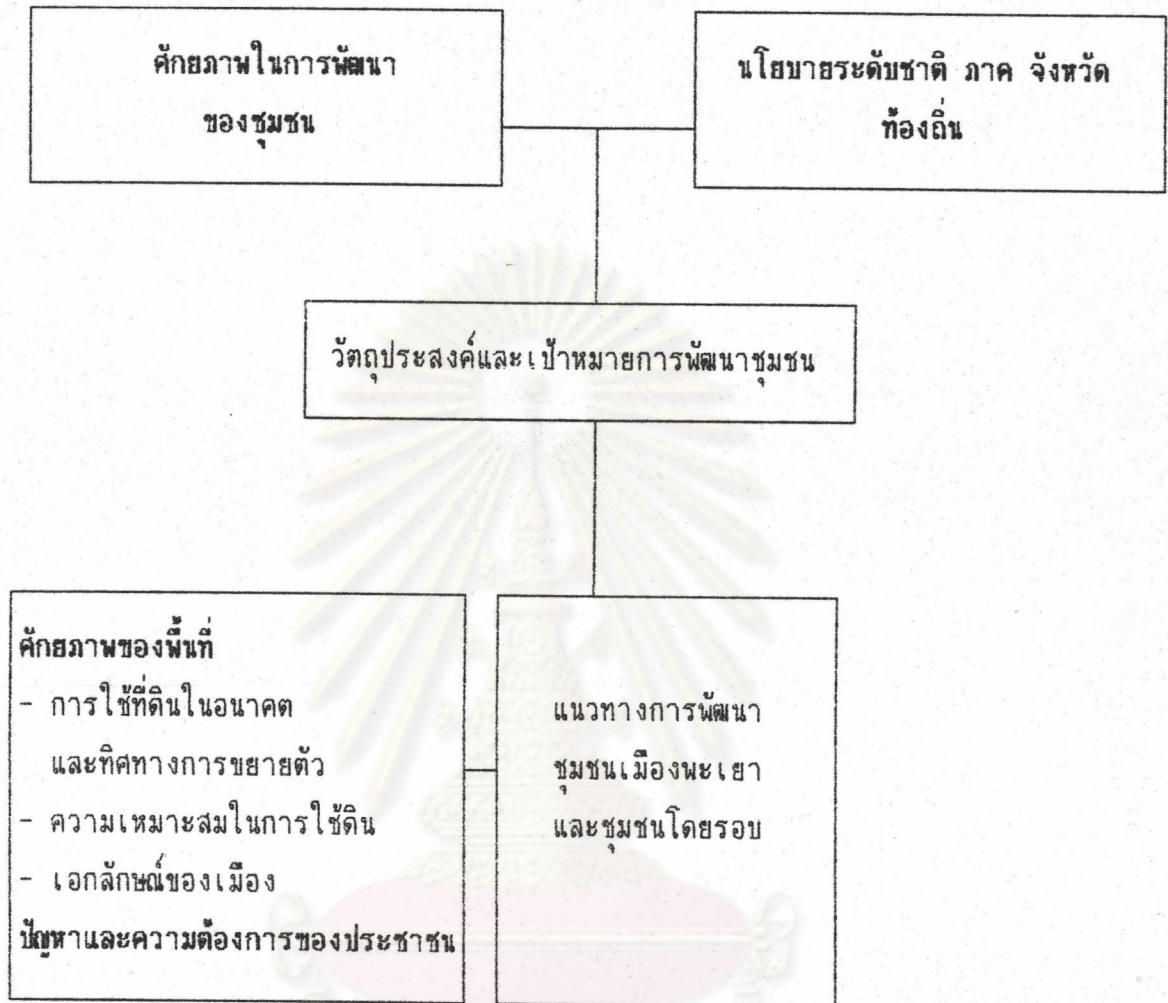
จากการศึกษาทฤษฎีและแนวความคิดของการพัฒนา ความหมาย และหลักการวางแผน องค์ประกอบ กระบวนการ และวิธีการวางแผน ทั้งในลักษณะโดยทั่วไป และในลักษณะของการวางแผนพัฒนาพื้นที่ชุมชนตั้งได้กล่าวมาแล้วในบทที่ 2 สามารถสรุปแนวความคิดในการกำหนดแนวทางการวางแผนพัฒนาชุมชนเมืองพะเยา อันเป็นวัตถุประสงค์สำคัญของการศึกษาดังนี้

การพัฒนาพื้นที่ชุมชนเมืองพะเยาขึ้นอยู่กับปัจจัยภายในชุมชน และปัจจัยสภาพแวดล้อมภายนอก ภายใต้เงื่อนไขที่เปลี่ยนแปลงไปตามช่วงเวลา ปัจจัยและเงื่อนไขดังกล่าวจะครอบคลุมทั้งในด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม ประชากร การเมือง และการปกครอง

การศึกษาเพื่อวางแผนพัฒนาพื้นที่ชุมชนเมืองพะเยานี้เป็นการศึกษาเบื้องต้นเพื่อเสนอแนวทางการวางแผนพัฒนาซึ่งได้ทำการภายใต้เงื่อนไขและขีดจำกัดหลายประการ อย่างไรก็ตามในการศึกษานี้ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการศึกษาไว้ดังนี่คือการศึกษาศักยภาพของพื้นที่ชุมชนเมืองพะเยาเพื่อเป็นตัวแปรหนึ่งสำหรับกำหนดแนวทางการพัฒนาของชุมชนเมืองพะเยาซึ่งจากการศึกษาศักยภาพของพื้นที่ ลักษณะการขยายตัวของชุมชน ตลอดจนปัญหาและความต้องการของประชาชนในการศึกษาในบทที่ 5 และบทที่ 6 ซึ่งเป็นตัวแปรสำคัญในการกำหนดแนวทางการพัฒนาชุมชนเมืองพะเยาในครั้งนี้ โดยผู้ศึกษาได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาชุมชนเมืองพะเยาและชุมชนต่อเนื่องไว้ดังนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แนวความคิดในการกำหนดแนวทางการพัฒนา ชุมชนเมืองพะเยา



ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แนวทางการพัฒนาชุมชนทางด้านกายภาพ

ผู้ศึกษาเสนอแนวทางการพัฒนาชุมชนทางด้านกายภาพออกเป็น 2 แนวทาง

- 1) ผังแนวความคิดในการใช้ที่ดินในอนาคตอีก 20 ปี (พ.ศ.2555)
- 2) แนวทางการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

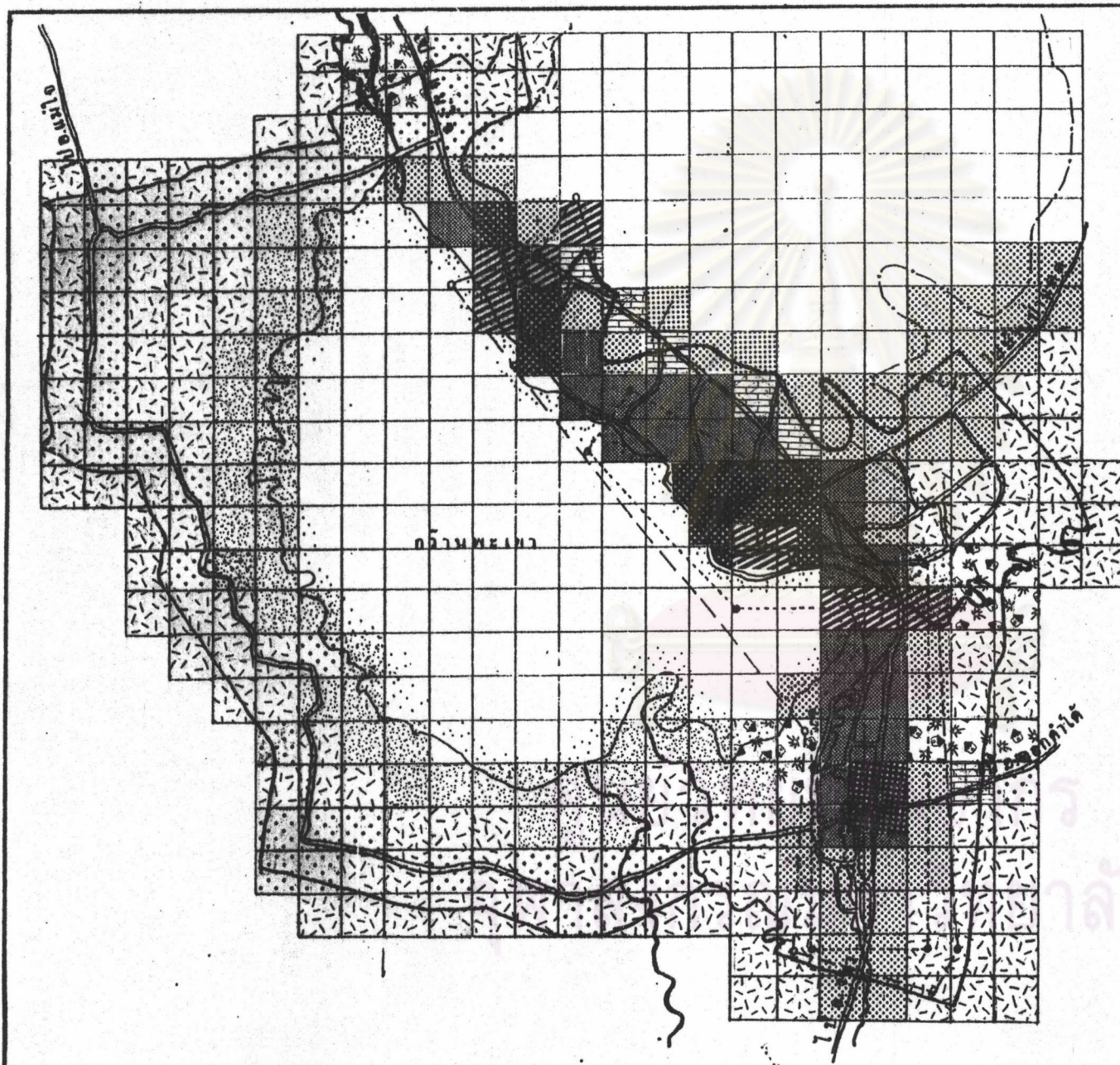
- 1) ผังแนวความคิดการใช้ที่ดินในอนาคตอีก 20 ปี (พ.ศ.2555)

เป็นผลจากการศึกษา ลักษณะการขยายตัวของชุมชน ประกอบกับศักยภาพของพื้นที่ของชุมชน พบว่า ชุมชนเมืองพะเยาและชุมชนต่อเนื่องมีรูปแบบการใช้ที่ดินแบบหลายศูนย์กลางเป็นรูปแบบ (Poly Centric) โดยที่แต่ละศูนย์กลางจะทำหน้าที่ในการให้บริการด้านต่าง ๆ แก่พื้นที่โดยรอบ และสามารถเชื่อมต่อกับศูนย์กลางหลักได้สะดวกด้วยเส้นทางคมนาคมทั้งชุมชนแม่ต๋ำ ชุมชนเวียง และชุมชนบ้านต๋อม โดยถนนสายหลักคือ ถนนพหลโยธิน ถนนชูปเปอร์ไฮเวย์ที่เชื่อมต่อกันระหว่างชุมชนทั้งสามเข้าด้วยกัน โดยได้กำหนดบทบาทและหน้าที่ของแต่ละศูนย์กลางไว้ ดังนี้

ชุมชนเวียง ถือเป็นศูนย์กลางหลักของชุมชนซึ่งเป็นย่านพาณิชย์กรรมเดิม รวมถึงส่วนที่ขยายออกไป ทั้งเป็นศูนย์กลางการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น เป็นศูนย์กลางด้านคมนาคมติดต่อระดับจังหวัดและระดับท้องถิ่น

ชุมชนแม่ต๋ำ ถือเป็นศูนย์กลางชุมชนย่านพักอาศัยของเมือง และเป็นศูนย์กลางด้านการคมนาคมติดต่อระดับอำเภอ











ชุมชนบ้านต๋อม เป็นชุมชนศูนย์กลางการบริหารราชการระดับจังหวัด สถานพยาบาลระดับจังหวัด และสถานศึกษา








การศึกษาแนวทางการพัฒนา
ชุมชนเมืองพะเยา

แสดงแผนผังการใช้ที่ดินชุมชนพะเยา
ปี พ.ศ. 2556

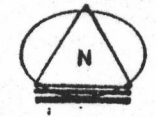
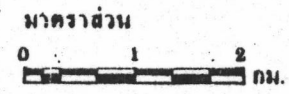
สัญลักษณ์:

-  ที่พักอาศัยหนาแน่นน้อย
-  ที่พักอาศัยหนาแน่นปานกลาง
-  ที่พักอาศัยหนาแน่นมาก/พาณิชย์
-  ชุมชนชนบท
-  พื้นที่เกษตรก้าวหน้า
-  พื้นที่เกษตรสมบูรณ์
-  พื้นที่อุตสาหกรรม
-  สถานที่ราชการ/การศึกษา
-  พื้นที่อนุรักษ์เพื่อสิ่งแวดล้อม
-  พื้นที่อนุรักษ์ที่ดิน/ป่าสงวน

-  แนวเขตผังเมืองรวม
-  เขตเทศบาล(ขยาย)  ถนน
-  แนวเขตป่าสงวน  แม่น้ำ ห้วย

ที่มา:

แผนที่:



กำหนดประเภทการใช้ที่ดิน และการใช้ประโยชน์บนพื้นที่ดังกล่าวไว้ ดังนี้

1. ที่พักอาศัยหนาแน่นน้อย
กำหนดพื้นที่พักอาศัยหนาแน่นน้อยเพิ่มเติมในส่วนพื้นที่ปฏิรูปที่ดินในปัจจุบัน เนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายที่จะจัดสรรพื้นที่ดังกล่าวให้ประชาชนเพื่อการพักอาศัย ทำเกษตรกรรม และปศุสัตว์
2. ที่พักอาศัยหนาแน่นปานกลาง เป็นพื้นที่บริเวณชุมชนที่ต่อเนื่องจากที่พักอาศัยหนาแน่นมากออกมา โดยช่วงที่อยู่ระหว่างชุมชนบ้านแม่คำ ชุมชนเวียง และชุมชนบ้านต๋อมจะเป็นพื้นที่พักอาศัยหนาแน่นปานกลางทั้งหมด
3. ที่พักอาศัยหนาแน่นมาก/พาณิชย์กรรม เป็นบริเวณชุมชนเดิมได้แก่ ชุมชนเวียง มีขนาดชุมชนใหญ่ที่สุด ชุมชนแม่คำมีขนาดใหญ่รองลงมา และชุมชนบ้านต๋อมมีขนาดเล็กที่สุด แต่มีแนวโน้มการพัฒนามากกว่าชุมชนแม่คำในโอกาสต่อไป
4. ชุมชนชนบท ได้แก่ พื้นที่ชุมชนเกษตรกรรมเดิมและส่วนที่ขยายออกไป
5. พื้นที่เกษตรก้าวหน้า อยู่ภายในรัศมีจากชุมชนประมาณ 2 กิโลเมตร มีเหมาะสมทั้งทางด้านกายภาพ และที่ตั้งสำหรับเป็นพื้นที่เกษตรก้าวหน้าสำหรับเมือง
6. พื้นที่เกษตรสมบูรณ์ ได้แก่พื้นที่เกษตรโดยทั่วไป
7. พื้นที่อุตสาหกรรม ได้กำหนดโซนสำหรับพื้นที่อุตสาหกรรมหลัก ไว้ 2 บริเวณ ได้แก่ บริเวณริมถนนชูปเปอร์ไฮเวย์ จะเป็นกลุ่มอุตสาหกรรมบริการ ห้องเย็น ก่อสร้าง ส่วนบริเวณทางด้านถนนพะเยา-ดอกคำใต้กำหนดให้เป็นกลุ่มอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป (โรงสี)
8. สถานที่ราชการ/การศึกษา พื้นที่ย่านศูนย์ราชการ และที่ตั้งทั่วไป
9. พื้นที่อนุรักษ์เพื่อสิ่งแวดล้อมอยู่ในระยะห่าง 1 กิโลเมตรจากกว๊านพะเยา

10. พื้นที่ปฏิรูปที่ดินป่าสงวนและกว๊านพะเยา

โดยมีพื้นที่โดยรอบชุมชนดังกล่าวโดยรอบจะเป็นย่านพาณิชย์กรรม นักอาศัยหนาแน่นปานกลางและน้อยตามลำดับ ส่วนชุมชนรอบกว๊านพะเยาได้กำหนดให้เป็นที่พักอาศัยแบบชนบทและเป็นพื้นที่เกษตรกรรมแบบสมบูรณ์ กำหนดพื้นที่บริเวณรอบกว๊านพะเยาในระยะ 1 กิโลเมตร เป็นพื้นที่อนุรักษ์ ส่วนพื้นที่เพื่อเป็นแหล่งเกษตรกรรมของเมืองได้กำหนดไว้ 4 บริเวณ คือ บริเวณฝั่งตะวันตกของถนนแม่ตำพากน้ำ ทางตะวันออกของถนนชูปเปอร์ไฮเวย์หลังสถานีประมงทางด้านเหนือของถนนพะเยาดอกคำใต้ และบริเวณด้านเหนือของชุมชนบ้านต้อม สำหรับพื้นที่อุตสาหกรรม ได้กำหนดให้บริเวณริมถนนชูปเปอร์ไฮเวย์ตั้งแต่สี่แยกประตูกลอง ไปจนถึงจุดตัดกับถนนหลโยธินทางด้านเหนือ และบริเวณริมถนนพะเยาดอกคำใต้ (อุตสาหกรรมแปรรูปเกษตร - โรงสี) เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่อยู่ใกล้ชุมชนและแหล่งน้ำและมีการขนส่งผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรชุมชนโดยรอบได้โดยไม่ต้องผ่านเมือง ส่วนอุตสาหกรรมเฉพาะกิจ(บริการ) ได้กำหนดให้กระจายไปตามชุมชน ทั้งนี้เพื่อสามารถให้บริการภายในชุมชนและชุมชนรอบนอกได้อย่างทั่วถึง

ส่วนการใช้ที่ดินประเภทอื่น ๆ ได้แก่ สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา และสถาบันราชการ ได้กำหนดไว้ตามสภาพจริงตามความเหมาะสม

ลักษณะพิเศษของผังแนวความคิดการใช้ที่ดินที่ได้นำเสนอนี้ คือ

- กำหนดพื้นที่ชุมชนชนบท โดยมีคุณสมบัติแตกต่างจากที่พักอาศัยหนาแน่นน้อย คือ เป็นพื้นที่ที่ประกอบด้วยที่พักอาศัย มีสาธารณูปโภคสาธารณูปการที่มีความจำเป็น และเป็นพื้นที่ที่ไม่สามารถจัดสรรที่ดินได้

- กำหนดพื้นที่เกษตรก้าวหน้า บริเวณทางฝั่งตะวันออกของกว๊านพะเยาโดยมีระยะห่างจากชุมชนไม่เกิน 5 กิโลเมตร เป็นพื้นที่เกษตรดั้งเดิม ที่ทำการเกษตรสำหรับเมืองโดยเฉพาะ เนื่องจากบริเวณดังกล่าวมีความเหมาะสมทั้งทางด้านกายภาพ ที่ตั้ง การคมนาคมเข้าถึง ประกอบกับมีคุณค่ากับเมือง จึงเสนอให้เป็นพื้นที่อนุรักษ์ไว้เพื่อการเกษตรก้าวหน้าสำหรับเมือง

- กำหนดพื้นที่อนุรักษ์เพื่อสิ่งแวดล้อม โดยพื้นที่ดังกล่าวอยู่ในรัศมีหนึ่งกิโลเมตร จากเขตกว๊านพะเยา ซึ่งปัจจุบันการเข้าถึงบริเวณนี้ยังไม่สามารถเข้าถึงได้ทั้งหมด ดังนั้นจึงไม่มีความจำเป็นของระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการของบริเวณนี้ เนื่องจากห้ามใช้เพื่อกิจกรรมอื่นใด นอกจากนันทนาการและทำการเกษตรกรรมเท่านั้น

2) แนวทางการพัฒนาระบบการคมนาคมและขนส่ง

เส้นทางคมนาคมและขนส่งที่สำคัญของพื้นที่ศึกษา คือ เส้นทางคมนาคมทางบกที่มีระบบถนนแบบตารางกริด (Grid System) โดยมีการรวมตัวของย่านพาณิชย์กรรมของเมือง ซึ่งเป็นบริเวณที่มีประชากรอาศัยหนาแน่นมากที่สุด และมีเส้นทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1 (เดิม) (ถนนพหลโยธินสายใน) เป็นเส้นทางสำคัญที่เชื่อมโยงกับพื้นที่รอบนอกโดยเฉพาะอย่างยิ่งชุมชนทางด้านเหนือและทางด้านใต้ อันได้แก่ชุมชนแม่ต้าและชุมชนบ้านต๋อม

สำหรับระบบถนนภายในชุมชนเฉพาะในเขตเทศบาลเมืองพะเยา มีถนนซอยจำนวน 39 สาย มีระยะทางรวม 26,373 เมตร ส่วนใหญ่เขตทางและผิวจราจรของถนนในเขตชุมชนแคบ มีผิวจราจรกว้างไม่เกิน 10.00 เมตร มีระยะทางรวมกันเพียงร้อยละ 20 ของถนนทั้งหมด และส่วนใหญ่เป็นผิวจราจรแบบแอสฟัลติกและเป็นถนนที่ไม่ได้มาตรฐานของกรมโยธาธิการถึง 18 สาย ปริมาณการจราจรจากการสังเกตของผู้ศึกษาพบว่า ในจุดทางแยกที่สำคัญของเมืองอันได้แก่สี่แยกแม่ต้า สี่แยกจุดตัดถนนเลี้ยวเมืองทางด้านใต้และเหนือ ส่วนใหญ่มีปริมาณรถมากส่วนใหญ่เป็นรถยนต์และรถบรรทุก ปัญหาที่พบ คือ อุบัติเหตุจะเกิดขึ้นบ่อยและค่อนข้างรุนแรง ส่วนปริมาณการจราจรบริเวณในเมืองเนื่องจากถนนมีความคับแคบและไม่มีที่จอดรถ ดังนั้นจึงได้มีการจัดทำระบบเดินรถทางเดียวในถนนบางสายได้แก่ ถนนรอบตลาดสดและถนนหน้าสถานีตำรวจภูธรเมืองพะเยา

ระบบถนนของชุมชนเมืองพะเยา มีโครงข่ายที่ต่อเนื่องกันเนื่องจากลักษณะถนนเป็นระบบกริดสามารถเข้าสู่ถนนสายหลักของเมืองได้ตลอดแต่เนื่องจากถนนสายหลักของชุมชนอันได้แก่ถนนพหลโยธินสายใน และถนนซูเปอร์ไฮเวย์บางช่วงมีขนาดแคบ ดังนั้น การปรับปรุงถนนผ่านเมือง (By Pass) คือ ถนนซูเปอร์ไฮเวย์ให้มีความกว้างขึ้นสำหรับผู้ที่ไม่ต้องการเข้าเมืองและสามารถให้ประชาชนในพื้นที่ได้ใช้ถนนดังกล่าวได้อย่างปลอดภัย ทั้งนี้เนื่องจากแนวโน้มการขยายตัวของเมืองในบริเวณถนนดังกล่าว

1) โครงสร้างระบบการคมนาคมและขนส่ง

- ระยะสั้น

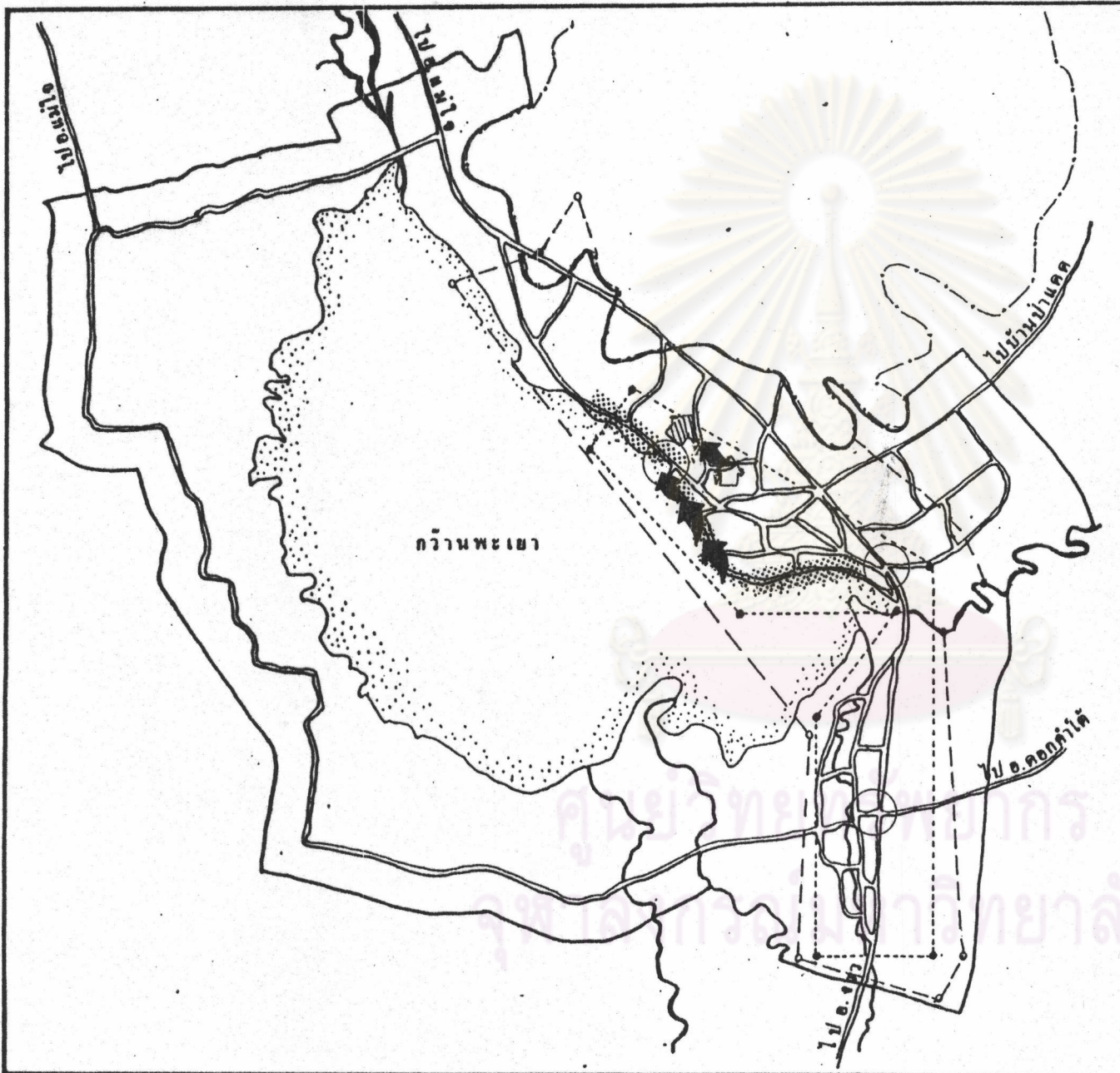
1. บริเวณย่านการค้าพาณิชย์กรรมของชุมชน อันได้แก่ ถนนประตูกลอง ถนนราชสัมพันธ์ ถึงแม้ว่าจะจัดให้มีการเดินทางเดียวในบริเวณดังกล่าว แต่เนื่องจากการจอดรถโดยสาร และรถสามล้อตลอดทั้งวันทั้งสองฝั่งถนน ประกอบกับร้านค้ามักวางของไว้บนทางเท้า ซึ่งเป็นการเพิ่มปัญหาขึ้นอีก ดังนั้น จึงควรจัดหาที่จอดรถโดยสารและรถสามล้อให้เป็นที่หรือให้ไปจอดบริเวณสถานีขนส่งจังหวัดพะเยา ซึ่งห่างจากบริเวณดังกล่าวเพียง 1 กิโลเมตรเท่านั้น แล้วทำตารางเวลาและกำหนดจุดรับโดยสารที่แน่ชัดจะช่วยการจราจรบริเวณนี้ได้มาก นอกจากนี้ ควรจัดให้มีการวางระบบเดินทางเดียวโดยรอบตลาดสด และห้ามรถยนต์ผ่านถนนราชสัมพันธ์ ซึ่งแคบ โดยใช้ถนนคูขนานแทน และบริเวณถนนภายในตลาดสดควรห้ามรถผ่านโดยเด็ดขาด

2. ควรมีการเร่งรัดให้ติดตั้งสัญญาณไฟจราจรในจุดตัดที่สำคัญของเมือง ได้แก่สี่แยกแม่ต้า สามแยกเลียงเมืองหน้าสถานีประมงพะเยา สามและสี่แยกหน้าตลาดสด และสี่แยกชายกว๊าน เนื่องจากปริมาณการจราจรบริเวณนี้ค่อนข้างมาก เนื่องจากเป็นถนนสายหลักของเมือง

3. ปรับปรุงผิวจราจร ทางเท้า และขยายผิวจราจร ของถนนที่มีอยู่เดิมให้กว้างขึ้นเพื่อรองรับปริมาณการจราจรได้มากขึ้นและทำให้โครงข่ายการคมนาคมและขนส่งเกิดการเชื่อมโยงต่อกันอย่างเป็นระบบมากขึ้น ถนนที่ควรปรับปรุงและขยายผิวจราจร คือ ถนนพหลโยธินบางช่วง คือ ตั้งแต่จุดตัดสามแยกเลียงเมืองแรกไปจนถึงจุดตัดกับถนนจำเมือง และตั้งแต่จุดตัดกับถนนชายกว๊านจนถึงศูนย์ราชการจังหวัด ถนนชายกว๊าน ถนนประตูกลอง

4. ก่อสร้างถนนโครงการช่วงถนนประตูกลองถึงทางแยกชูปเปอร์ไฮเวย์เพื่อเป็นการพัฒนาโครงข่ายการติดต่อกันของชุมชนบริเวณนี้





5. ปรับปรุงระบบการเดินทางเดียว บริเวณถนนชายกว๊านเนื่องจากถนนดังกล่าวแคบไม่สามารถขยายได้อีก (นอกจากถมกว๊านหรือเวนคืนที่ดิน) ดังนั้นการจัดระบบการเดินทางเดียวจะสามารถแก้ปัญหาการจราจรบริเวณดังกล่าวได้ ทั้งนี้ เนื่องจากมีเส้นทางที่








**การศึกษาแนวทางการพัฒนา
ชุมชนเมืองพะเยา**

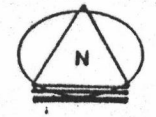
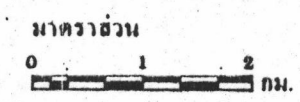
แสดง: การแก้ปัญหาระบบคมนาคมระยะสั้น

สัญลักษณ์:

-  ย้ายที่อยู่ครดโดยสาร
-  ติดตั้งสถานีไฟจราจร
-  ปรับปรุงผิวจราจร
-  ปรับปรุงระบบเดินรถทางเดียว

-  แนวเขตผังเมืองรวม
-  เขตเทศบาล (ขยาย)
-  แนวเขตป่าสงวน
-  ถนน
-  แม่น้ำ ห้วย

ที่มา: แผนที่:



สามารถเชื่อมโยงกับถนนชายกว๊านได้หลายสาย โดยผู้ศึกษาขอเสนอการเดินทางเดียวในทิศทางเหนือไปได้ ซึ่งผู้ที่ได้มาจากทางด้านเหนือสามารถเข้าสู่ถนนชายกว๊านได้ตั้งแต่ถนนจำเมืองและถนนราชคฤห์ ส่วนผู้ที่ได้มาจากทางด้านใต้ สามารถเข้าสู่กว๊านพะเยาได้โดยใช้ถนนวัดหลวงราชสันฐานเข้าสู่ถนนท่ากว๊าน หรือเวียงแก้ว เข้าสู่ถนนชายกว๊านได้ นอกจากนี้ควรจัดระเบียบการจอดรถบริเวณดังกล่าวรวมถึงการจัดระเบียบการค้าขายบริเวณดังกล่าว

- ระยยะยาว

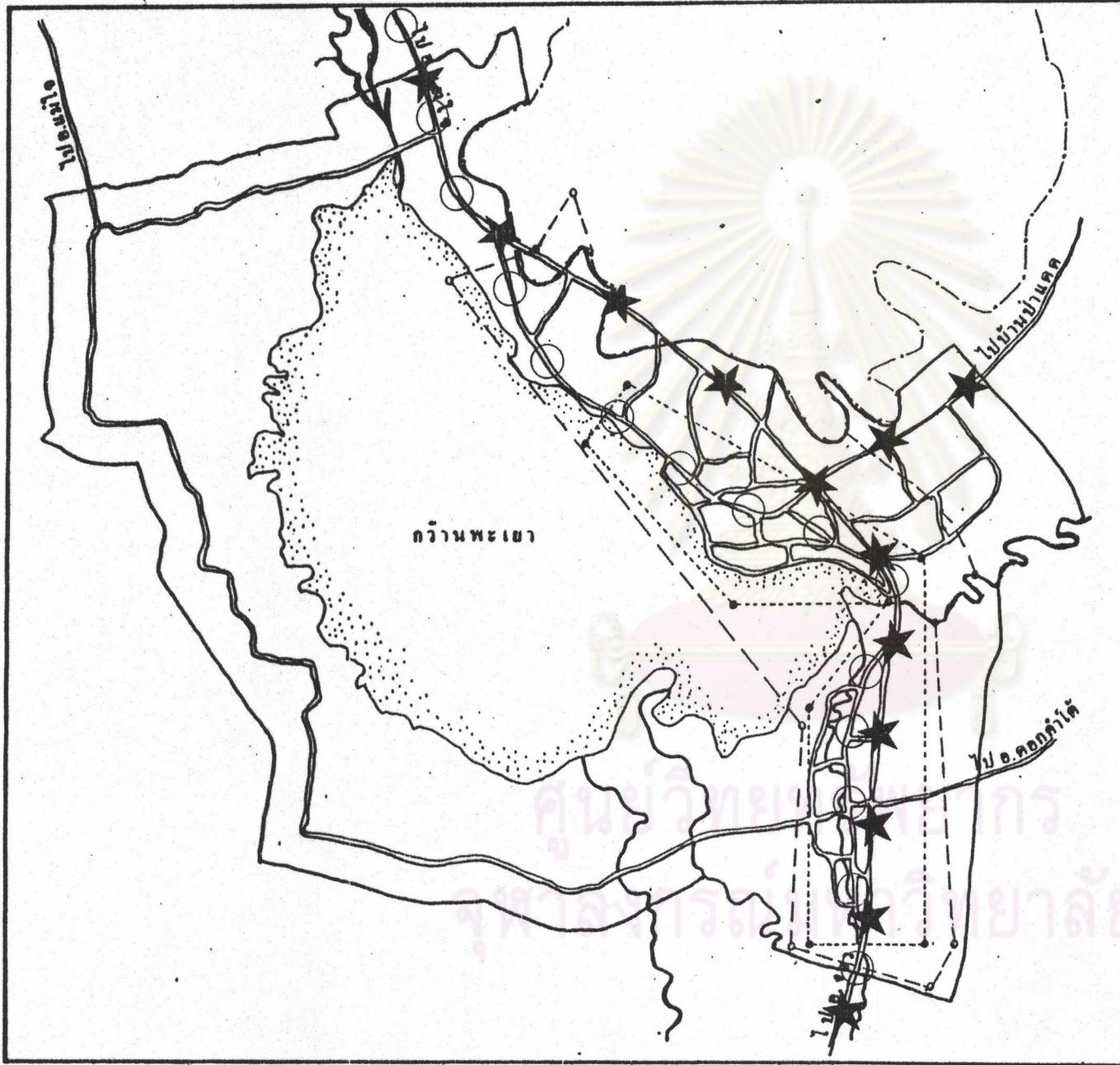
1. เนื่องจาก ในขณะนี้ชุมชนเมืองพะเยามีการบริการประจำทางเพียงสายเดียวคือ บริการเฉพาะถนนสายพหลโยธินและถนนแม่ตำสาใน ประชาชนในบริเวณอื่นต้องใช้รถยนต์โดยสาร หรือ การขนส่งอื่น ซึ่งมีค่าบริการแพงกว่า ดังนั้น จึงควรมีการเพิ่มบริการรถประจำทางผู้ศึกษาจึงขอเสนอเส้นทางบริการของรถโดยสารในเส้นทางซูเปอร์ไฮเวย์ตลอดสาย ไปจนถึงชุมชนบ้านแม่ใส และเส้นทางพะเยาตองเจน

2. ปรับปรุงผังจราจร ทางเท้า และขยายผิวจราจรในบริเวณถนนสายรอง และถนนรอง ซึ่งเป็นการแก้ปัญหาที่ต่อเนื่องจากระยะแรก

2) การบริการประปา

พื้นที่ศึกษาที่มีปัญหาทางด้านบริการประปา ได้แก่ บริเวณทางด้านตะวันออกของชุมชนได้แก่ ชุมชนท่าวังทอง และตองเจน ซึ่งมีข้อจำกัดในด้านภูมิประเทศ ส่วนทางด้านชุมชนบ้านแม่ตำฟากน้ำ ป่าลาน บุญโยง มีข้อจำกัดเรื่องโครงข่ายการไปไม่ถึง ดังนั้นแนวทางการในการแก้ปัญหาในเรื่องนี้ คือ การเพิ่มแรงดันและขนาดท่อส่งเพื่อสามารถจ่ายน้ำได้โดยไม่มีข้อจำกัดทางด้านภูมิประเทศ และสร้างโครงข่ายการประปาเพิ่มบริเวณที่โครงข่ายไปไม่ถึง

นอกจากนี้ ในอนาคตจำนวนประชากรและชุมชนขยายตัวออกไปมากขึ้น การผลิตน้ำประปาต้องเพิ่มกำลังการผลิตมากกว่าเดิมมาก ดังนั้นการวางแผนเพื่อผลิตน้ำเพิ่มเติมเพื่อรองรับในส่วนนี้



การศึกษาแนวทางการพัฒนา
ชุมชนเมืองพะเยา

แสดง: การแก้ปัญหาหาระบบคมนาคมระยะยาว

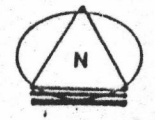
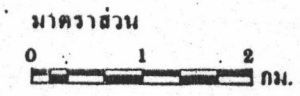
สัญลักษณ์:

- ★ เพิ่มเส้นทางเดินรถโดยสาร
- เส้นทางเดินรถโดยสารที่มีอยู่

- ▭ แนวเขตผังเมืองรวม
- ▭ เขตเทศบาล(ขยาย) ถนน
- แนวเขตป่าสงวน แม่น้ำ ห้วย

ที่มา:

แผนที่:



3) การระบายน้ำและบำบัดน้ำเสีย

เนื่องจาก ในขณะนี้ชุมชนเมืองพะเยายังไม่มีระบบระบายน้ำที่มีประสิทธิภาพ ระบบบำบัดน้ำเสียยังอยู่ระหว่างการศึกษา การระบายน้ำส่วนใหญ่ของชุมชนจะไหลลงกว๊านพะเยา ทั้งหมด ในขั้นแรกเพื่อบรรเทาปัญหาดังกล่าว สถานีประมงพะเยาได้ริเริ่มโครงการบำบัดน้ำเสีย โดยรวบรวมน้ำเสียจากบริเวณศูนย์กลางการค้าของเมือง(บริเวณตลาดสด) มาทำการบำบัดโดยปล่อยน้ำในบ่อพักน้ำและใช้ผักตบชวาช่วยในการบำบัด ซึ่งได้ผลเป็นที่น่าพอใจ แต่เนื่องจากโครงการดังกล่าวครอบคลุมพื้นที่ไม่ทั้งหมดประกอบกับการใช้วิธีดังกล่าวเป็นวิธีที่ใช้พื้นที่มากและใช้เวลาในการบำบัดนาน ในอนาคตจึงน่าจะจะสามารถรองรับปริมาณน้ำเสียทั้งหมดของชุมชนได้

นอกจากนี้ ชุมชนแม้ต่ายังไม่มียระบบท่อระบายน้ำเสีย ดังนั้นจึงเป็นปัญหาเร่งด่วนในการดำเนินการในส่วนนี้

4) การกำจัดขยะ

เทศบาลเมืองพะเยา มีรถขยะจำนวน 8 คัน มีวิธีการกำจัดโดยวิธีเผาและฝังกลบ ในพื้นที่ของเทศบาลประมาณ 25 ไร่ ซึ่งในขณะนี้ไม่มีแผนการฝังกลบ ทำกันอย่างสะเปะสะปะทำให้พื้นที่ดังกล่าวไม่สามารถใช้ประโยชน์อย่างอื่นได้ในอนาคต ดังนั้นการจัดเตรียมแผนสำหรับการฝังกลบจึงเป็นเรื่องที่ต้องจัดทำ นอกจากนี้ ขนาดพื้นที่เพียง 25 ไร่ในอนาคต ไม่สามารถรองรับจำนวนขยะได้ ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาหาวิธีการกำจัดแบบอื่นที่ใช้เวลาและสถานที่น้อย

แนวทางการพัฒนาชุมชนทางด้านเศรษฐกิจ

จากการศึกษาปัญหาและความต้องการของชุมชนในบทที่ 6 ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจเป็นปัญหาที่มีความร้ายแรงที่สุดปัญหาหนึ่งของชุมชน ดังนั้นแนวทางในการพัฒนาชุมชนในด้านนี้จึงมีความจำเป็น แต่เนื่องจากว่า ชุมชนพะเยานี้ไม่ได้รับผลกระทบจากโครงการใหญ่ ๆ ในช่วงปีที่ผ่านมา ประกอบกับ บทบาทและหน้าที่ของจังหวัดพะเยายังไม่ชัดเจน ดังนั้นจึงเสนอแนวทางการพัฒนาด้านนี้

ของชุมชน เพื่อรองรับการท่องเที่ยวซึ่งจะก่อให้เกิดรายได้สำหรับชุมชนต่อไป

- การส่งเสริมการท่องเที่ยวและอนุรักษ์โบราณสถาน

ชุมชนเมืองพะเยา มีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจและสำคัญมาก คือกว๊านพะเยา ประกอบด้วยบริเวณใกล้เคียงในระยะเดินถึงมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ เช่น สวนสมเด็จพระเจ้า 90 วัดศรีโคมคำ ดังนั้น จึงขอเสนอการจัดวางผังเฉพาะเชื่อมโยงสถานที่ดังกล่าว ดังนี้

- 5.1 ปรับปรุงทางเดินให้สามารถเชื่อมโยงบริเวณดังกล่าวได้
- 5.2 ควบคุมสิ่งปลูกสร้างบริเวณโดยรอบ
- 5.3 ปรับปรุงองค์ประกอบของกว๊าน เช่น ทางเดิน ป้าย ถึงขยะ ต้นไม้ประดับ
- 5.4 แสดงแผ่นป้ายประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวใกล้เคียง
- 5.5 ฟื้นฟูเมืองและประตูเมืองพะเยาเพื่อปลูกจิตสำนึกแก่ชาวเมือง

พะเยาและเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว

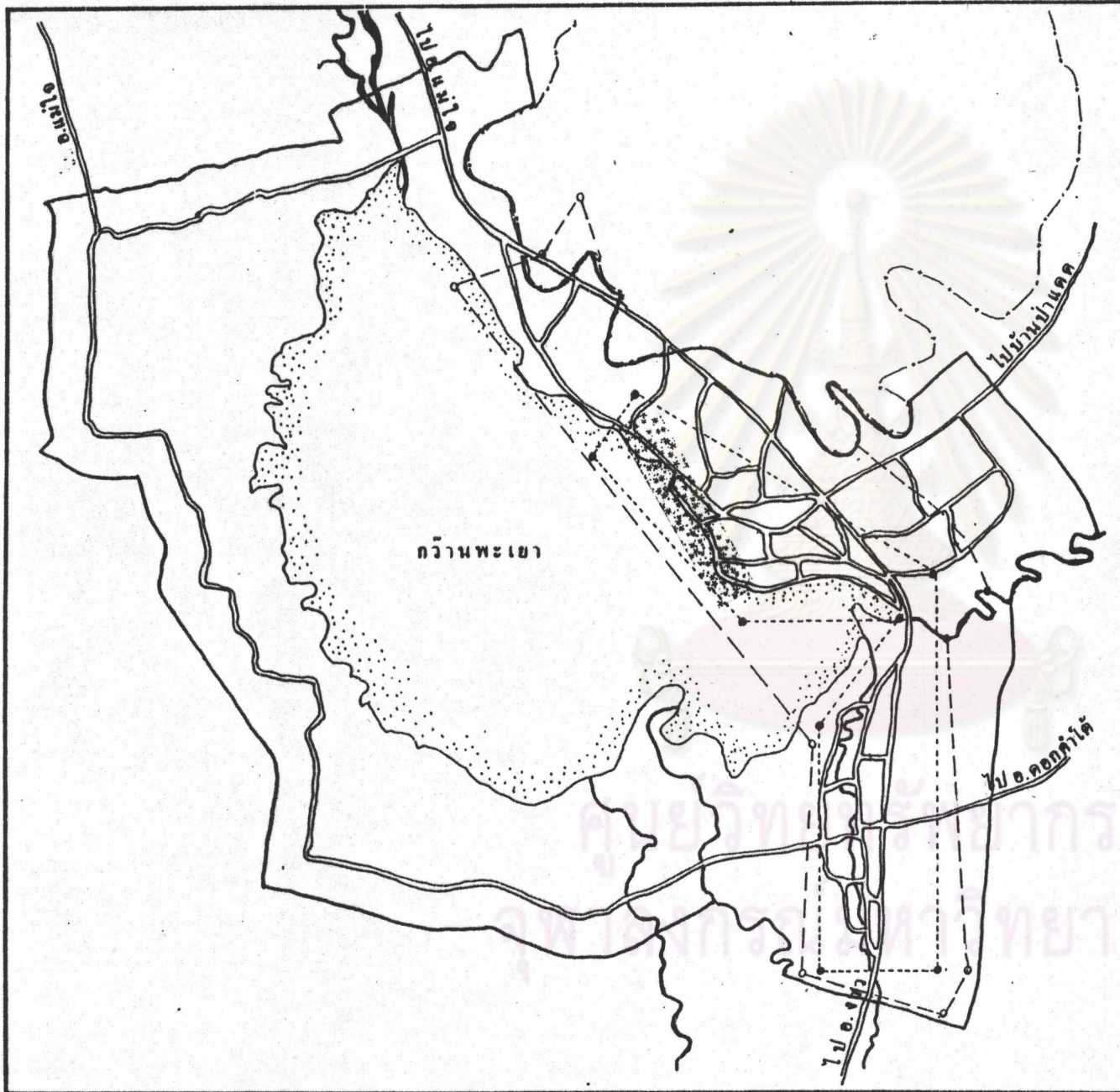
- การปรับปรุงสถานที่บริการเพื่อการท่องเที่ยว

เนื่องจากปัจจุบัน สถานที่บริการเพื่อการท่องเที่ยวของจังหวัดพะเยายังไม่ได้มาตรฐาน ซึ่งเป็นสาเหตุหนึ่งซึ่งทำให้จำนวนนักท่องเที่ยวน้อยลง ดังนั้นจึงควรมีการพัฒนาและปรับปรุงในส่วนนี้

แนวทางการพัฒนาสังคมและการศึกษา

จากการศึกษาปัญหาและความต้องการของชุมชน พบว่า ปัญหาทางด้านสังคมของชุมชนมีน้อยมาก ส่วนปัญหาทางการศึกษานั้นปัจจุบันยังไม่มี ความรุนแรงมากนัก แต่เพื่อเป็นแนวทางในอนาคต จึงเสนอแผนพัฒนาทางการศึกษาไว้คือ

- ปรับปรุงมาตรฐานการศึกษาโดยทั่วไประหว่างโรงเรียนเอกชน สังกัดเทศบาล สังกัดศึกษาธิการจังหวัดให้มีมาตรฐานอันเดียวกัน



การศึกษาแนวทางการพัฒนา
ชุมชนเมืองพะเยา

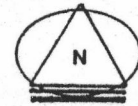
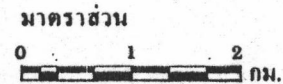
แสดง: พื้นที่ส่งเสริมการท่องเที่ยว/อนุรักษ์

สัญลักษณ์:

- แนวเขตผังเมืองรวม
- - - เขตเทศบาล(ขยาย)
- . - . - . แนวเขตป่าสงวน
- ถนน
- ~ แม่น้ำ ห้วย

ที่มา:

แผนที่:



- ควรเพิ่มสถานศึกษาในระดับที่สูงกว่าชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพื่อให้มีการศึกษาที่ต่อเนื่องกันไปในอนาคต

แนวทางการพัฒนาเมืองตามลักษณะเฉพาะของเมือง

แนวทางการพัฒนาชุมชนตามลักษณะเฉพาะของชุมชน โดยมีแนวความคิดจัดทำให้ชุมชนเมืองพะเยา เป็นเมืองตัวอย่างในการจัดทำเป็นเมือง " ศาสนา ประเพณี วัฒนธรรม " ทั้งนี้ เพราะ ผู้ศึกษาได้สังเกตเห็นถึงปัจจัยที่จะช่วยส่งเสริมกิจกรรมดังกล่าวตั้งนี้ คือปัจจัยที่หนึ่ง เนื่องจากสภาพของชุมชนเมืองพะเยามีลักษณะทางประเพณี วัฒนธรรม ศาสนา ที่เด่นชัดอยู่แล้ว เช่น การที่ชุมชนเมืองพะเยามีประเพณีต่างๆ ที่กระทำสืบทอดกันมาตามเทศกาล ซึ่งเป็นงานใหญ่บ้างเล็กบ้าง เช่น งานตานก๋วยสลาก งานบุญแปดเป็ง งานบุญวันสงกรานต์ งานเทศน์มหาชาติในวันเพ็ญเดือนสิบสอง งานสืบทอดประจําปีซึ่งงานประเพณีเหล่านี้สามารถพัฒนาให้เป็นงานประเพณีประจำชุมชน และเป็นเอกลักษณ์ของชุมชนได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ เมืองชุมชนเมืองพะเยาเป็นชุมชนเก่าแก่ที่มีมานานตั้งแต่สมัยสุโขทัย ดังนั้นลักษณะของเมืองเก่าของชุมชนเมืองพะเยาที่เหลืออยู่ มีศักยภาพเพียงพอที่จะพัฒนาให้เป็นเอกลักษณ์ของเมือง ได้แก่ สภาพคูเมืองเก่าที่ล้อมรอบเมือง การจัดทำสัญลักษณ์ตามประตูเมืองในทุกด้านของชุมชนเมืองพะเยาก็เป็นสิ่งที่สามารถทำได้ เนื่องจากปัจจุบันบริเวณดังกล่าวเป็นที่ว่าง สามารถพัฒนาได้ทันที

ปัจจัยที่สอง เนื่องจากชุมชนเมืองพะเยาจะมีโครงการจัดตั้ง "นิทรรศน์สถานจังหวัดพะเยา" บริเวณริมกว๊านพะเยา ติดกับวัดศรีโคมคำ(วัดพระเจ้าองค์หลวง) ซึ่งวัตถุประสงค์การจัดตั้งนิทรรศน์ดังกล่าว นอกจาก จะจัดตั้งขึ้นเพื่อเป็นแหล่งเก็บสะสมศิลปวัตถุ ความเป็นมาของจังหวัดพะเยาแล้ว ยังมีวัตถุประสงค์เป็นนิทรรศน์ที่กิ่งหอวัฒนธรรม กล่าวคือ จะเป็นการจัดแสดงพิธีกรรม ประเพณี ความเป็นอยู่ วิวัฒนาการของชุมชนเมืองพะเยาในอดีต โดยจะทำการแสดงในหัวข้อต่าง ๆ ผลิตเวียนกันไปในแต่ละเดือนตามเทศกาล ทั้งนี้เพื่อเป็นการอนุรักษ์ศิลปพื้นบ้าน ความเป็นอยู่พื้นเมืองเดิม ให้แก่ชนชาวพะเยาและจังหวัดใกล้เคียง

ปัจจัยที่สาม ชุมชนเมืองพะเยามีสถาบันการศึกษาสำหรับส่งระดับอุดมศึกษา คือ ชุมชนเมืองพะเยาเป็นที่ตั้งของวิทยาลัยสงฆ์เป็นวิทยาเขตเขตของมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย ซึ่งตั้งอยู่ในวัดศรีโคมคำ(วัดพระเจ้าองค์หลวง) วิทยาเขตดังกล่าวครอบคลุมให้การศึกษาระดับภาค 5 ของจังหวัดภาคเหนือตอนบน อันได้แก่ จังหวัดเชียงราย พะเยา ในขณะเดียวกันที่จังหวัดพะเยาเป็นพื้นที่ต่อเนื่องของโครงการสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจ อันเป็นโครงการร่วมมือระหว่าง ไทย ลาว พม่า และจีน ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นประเทศที่นับถือศาสนาพุทธทั้งสิ้น ดังนั้นการพัฒนาวิทยาเขตดังกล่าวเพื่อรองรับการขยายตัวอันเกิดจากโครงการสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจ โดยอาจมีโครงการแลกเปลี่ยนทางด้านศาสนาเป็นสถานศึกษาสำหรับสงฆ์สำหรับประเทศร่วมโครงการได้ประการหนึ่ง

โน้มการขยายตัวของชุมชนบริเวณนี้โดยรวมมีแนวโน้มลดลง แต่มีแนวโน้มการขยายตัวของชุมชนเพื่อเป็นที่พักอาศัยขยายตัวช้า ในขณะที่การขยายตัวของชุมชนเพื่อการพาณิชย์กรรมมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องมาจากราคาที่ดินในย่านนี้มีราคาสูงและพื้นที่ว่างมีน้อย ส่วนชุมชนในเขตเทศบาลเมืองพะเยาส่วนของตำบลแม่ต้า ซึ่งมีสภาพเป็นที่พักอาศัยหนาแน่นปานกลางถึงน้อย มีการขยายตัวของชุมชนเพื่อการพาณิชย์เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะบริเวณถนนหุบเปอร์ไอเวย์ ส่วนการขยายตัวของชุมชนเพื่อการพักอาศัย มีเพียงเล็กน้อย ทั้งนี้เนื่องมาจากราคาที่ดินค่อนข้างแพงและพื้นที่ว่างมีน้อยเช่นกัน

การขยายตัวของชุมชนในพื้นที่ชุมชนใหม่ ที่มีการขยายตัวที่สำคัญที่เป็นชุมชนต่อเนื่อง จากชุมชนเมืองพะเยาที่สำคัญมี 2 ชุมชน คือ ชุมชนทางด้านทิศตะวันออกของชุมชนเมืองพะเยาเดิม ได้แก่ ตำบลท่าวังทอง และตำบลดงเจน ซึ่งมีการขยายตัวของประชากรในย่านนี้เพิ่มขึ้น ทั้งนี้เนื่องมาจากสาเหตุหลายประการคือ มีการบริการพื้นฐานที่พร้อม ราคาที่ดินต่ำ พื้นที่ว่างมีมากมีสถาบันราชการที่สำคัญ ประกอบกับพื้นที่บางส่วนเป็นพื้นที่ปฏิรูปที่ดินจึงเป็นแหล่งที่ตั้งของชุมชนผู้มีรายได้ น้อยของเมือง

การขยายตัวของชุมชนในชุมชนใหม่อีกบริเวณหนึ่ง ได้แก่ ชุมชนทางด้านเหนือของชุมชนเมืองพะเยาเดิม คือ ตำบลบ้านต๋อม ปัจจัยที่ส่งเสริมให้มีการขยายตัวของชุมชนในย่านนี้ที่สำคัญคือ เป็นที่ตั้งของศูนย์ราชการจังหวัด โรงพยาบาลพะเยา และสถาบันการศึกษา การบริการพื้นฐานของรัฐและราคาที่ดินต่ำ เนื่องจากเป็นพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมและเขตปฏิรูปที่ดิน มีดินที่ไม่เหมาะแก่การเพาะปลูก ที่ชาวบ้านเรียกว่า ป่าแพะ ดังจะพบว่า เป็นบริเวณที่มีการจัดสรรที่ดินเพื่อพักอาศัยในย่านนี้มาก มีราคาต่ำสุดคือ แล่นกว่าบาท

ผลจากการพัฒนาการขยายตัวของชุมชนที่มีอัตราค่อนข้างต่ำนี้ ปัญหาที่เกิดขึ้นแก่พื้นที่ชุมชนส่วนใหญ่ จึงเป็นปัญหาที่เกิดจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจของชุมชนที่มีอัตราการขยายตัวที่ต่ำและค่อนข้างช้า มีผลทำให้ฐานอาชีพของประชากรมีน้อย ไม่มั่นคง ค่าแรงต่ำกว่ามาตรฐาน ปัญหาด้านการท่องเที่ยว เช่น จำนวนนักท่องเที่ยวน้อย การบริการเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยวไม่ได้มาตรฐาน เมืองขาดเอกลักษณ์ที่เป็นที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว เป็นต้น ปัญหาดังกล่าวส่งผลต่อรายได้ของประชากรในชุมชน และเป็นผลต่อการขยายตัวของชุมชน และเป็นปัญหาสืบเนื่องไปยังปัญหาอื่นของชุมชน ปัญหาทางด้านกายภาพเป็นปัญหารองลงมา ทั้งนี้เนื่องจากปราศจากการ

วางแผนและจัดระเบียบ การขยายตัวของชุมชนอันเนื่องมาจากไม่มีองค์การท้องถิ่นที่มีอำนาจและขีดความสามารถในการดำเนินการเพื่อรองรับการขยายตัวของชุมชนปัญหาดังกล่าวได้แก่ ปัญหาลักษณะการขยายตัวของเมืองตามแนวถนนสายหลัก สภาพความเสื่อมโทรมของอาคารบ้านเรือน การรुक้ำที่สาธารณะ น้ำเน่าเสีย เป็นต้น ปัญหาด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการพื้นฐานพบว่า เป็นปัญหารองลงมา ปัญหาที่สำคัญได้แก่ ปัญหาการระบายน้ำ และบำบัดน้ำเสียของ ชุมชนที่ยังไม่มีการดำเนินการและไม่ครอบคลุม การจัดเก็บขยะและกำจัดขยะไม่มีประสิทธิภาพ เป็นต้น

เมื่อพิจารณาในรายละเอียด พบว่า สภาพ ขนาด และความสำคัญของปัญหา มีความแตกต่างกันออกไปในแต่ละเขตพื้นที่ย่อย โดยในบริเวณที่เป็นย่านศูนย์กลางเมือง ได้แก่ ตำบลเวียงเป็นพื้นที่ที่มีปัญหาค่อนข้างมาก เนื่องจากเป็นชุมชนเก่า การใช้ที่ดินมีความหนาแน่นมาก และไม่เป็นที่ระบายน้ำไม่มีประสิทธิภาพ ปัญหาการรูก้ำพื้นที่สาธารณะ

แนวทางในการพัฒนาพื้นที่ชุมชนเมืองพะเยาในช่วง ปี พ.ศ. 2536-2556 ได้กำหนดขึ้นจากการพิจารณาประเด็นหลักในการพัฒนา ซึ่งประกอบด้วยประเด็นปัญหา ความต้องการ นโยบายและศักยภาพในการพัฒนาของชุมชน นอกจากนี้ได้นำผลกรวิเคราะห์ มาลำดับขั้นการใช้พื้นที่ที่เหมาะสมเพื่อการขยายตัวของชุมชนมาร่วมพิจารณา เพื่อกำหนดลำดับวาระของพื้นที่เป้าหมายสำหรับการพัฒนาในอนาคต

แนวทางในการวางแผนพัฒนาพื้นที่ชุมชนเมืองพะเยา และชุมชนต่อเนื่องในอนาคตที่เสนอแนะไว้ได้ให้ความสำคัญแก่แนวโน้มการขยายตัว สภาพ ขนาดความสำคัญของปัญหา ตลอดจนความเร่งด่วนของปัญหา ที่จำเป็นต้องดำเนินการ ซึ่งมีความคล้ายคลึงและแตกต่างกันในบางส่วนของพื้นที่เป้าหมายทั้ง 3 บริเวณดังกล่าว โดยมีแนวทางการพัฒนาที่สำคัญดังนี้

บริเวณพื้นที่ด้านเหนือของชุมชนซึ่งมีแนวโน้มการขยายตัวในอัตราที่สูง และมีบทบาทเป็นศูนย์กลางการบริหารราชการระดับจังหวัดนั้น ได้ถูกกำหนดให้เป็นพื้นที่เป้าหมายในวาระแรก ซึ่งมีแนวทางการพัฒนาหลัก ได้แก่ การปรับปรุงการจัดระเบียบการพัฒนาที่อยู่อาศัยให้สอดคล้องกับผังเมืองรวมพะเยา การรูก้ำที่สาธารณะ สภาพแวดล้อม การปรับปรุงถนนต่าง ๆ การปรับปรุงระบบระบายน้ำ รวบรวมน้ำเสีย และบำบัดน้ำเสีย การปรับปรุงการจัดเก็บขยะสิ่งปฏิกูล เป็นต้น และได้ส่งเสริม เสนอแนะในการให้เป็นศูนย์กลางธุรกิจการค้า-บริการและการ

สรุปผลการศึกษา

พื้นที่ชุมชนศึกษา อันประกอบด้วยพื้นที่ชุมชนภายในเขตเทศบาลเมืองพะเยา และชุมชนต่อเนื่องภายในเขตฝั่งเมืองรวมพะเยา มีภูมิประเทศเป็นที่ราบลุ่มระหว่างหุบเขา ประกอบด้วย พื้นที่ที่เป็นที่ลุ่มทางด้านตะวันตก และเป็นที่ดอนถึงสูงในทางด้านตะวันออกมีแนวเทือกเขาขวางทางด้านตะวันตกมีป่าไม้ทั้งที่เป็นอุทยานธรรมชาติ และป่าเพื่อการปฏิรูปที่ดินในด้านใต้ เหนือ และตะวันออก ของชุมชนเมือง สภาพอากาศจะร้อนถึงร้อนจัดในฤดูร้อน และจะหนาวถึงหนาวจัดในฤดูหนาว ส่วนฤดูฝนส่วนใหญ่จะเกิดติดต่อกันหลายวัน ชุมชนมีแหล่งน้ำธรรมชาติสำคัญ คือ "กว๊านพะเยา" เป็นแหล่งน้ำเพื่อการบริโภคอุปโภค แหล่งอาชีพ รวมถึง เป็นแหล่งระบายน้ำที่สำคัญของเมือง และยังเป็นเอกลักษณ์ของเมืองด้วย การตั้งถิ่นฐานในระยะแรกเป็นชุมชนพักอาศัยพาณิชย์กรรม ในด้านตะวันออกของกว๊านพะเยา คือที่ตั้งของตำบลเวียงในปัจจุบัน สภาพเศรษฐกิจ และการประกอบอาชีพของประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม การค้า รัฐบาล

การพัฒนาและการขยายตัวของชุมชนในระหว่างปี พ.ศ. 2528-2535 เป็นไปค่อนข้างช้า โดยส่วนใหญ่เป็นการขยายตัวเพื่อการพักอาศัยและสถานที่ราชการ ดังจะเห็นได้จากการขยายตัวของชุมชนมักเป็นบริเวณที่เป็นที่ตั้งของสถานที่ราชการที่สำคัญ เช่นการขยายตัวของเมืองทางด้านเหนือ ซึ่งมีศูนย์ราชการจังหวัดพะเยา และการขยายตัวของเมืองในด้านตะวันออกซึ่งเป็นที่ตั้งของค่ายทหารและสถาบันการศึกษาระดับมัธยมศึกษาประจำจังหวัดพะเยา

ปัจจัยที่มีผลต่อการขยายตัวของชุมชนเมืองพะเยามีหลายประการได้แก่ การมีที่ตั้งที่เหมาะสมทั้งทางด้านกายภาพ มีระบบคมนาคมขนส่งสะดวกกับจังหวัด เชียงใหม่และจังหวัด เชียงรายซึ่งเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพในการพัฒนาสูงสุดของภาคเหนือ ประกอบกับการมีพื้นที่ว่างคงเหลืออยู่มากในขณะที่ราคาที่ดินยังอยู่ในเกณฑ์ต่ำและการมีสภาพแวดล้อมที่ดี ความปลอดภัยในชีวิต และทรัพย์สินอยู่ในเกณฑ์ที่ดี คดีที่รุนแรงไม่มี การให้บริการสาธารณสุขอุปโภคและสาธารณูปการพื้นฐาน และค่าจ้างแรงงานต่ำกว่าจังหวัดข้างเคียง ส่งผลให้เกิดการขยายตัวของชุมชนเกิดขึ้น

ลักษณะการใช้พื้นที่และกายขยายตัวของชุมชนเมืองพะเยาในปี 2535 ลักษณะชุมชนมีความหนาแน่นมากในชุมชนเขตเทศบาลเมืองพะเยาในส่วนของตำบลเวียง ซึ่งมีบทบาทเป็นศูนย์กลางพาณิชย์กรรม-การบริการ การเงิน การธนาคาร การบริหารราชการส่วนท้องถิ่น แนว

ท่องเที่ยวในระดับชุมชนและจังหวัด

บริเวณพื้นที่ตอนใต้ของชุมชนซึ่งอยู่ในวาระที่สองของการพัฒนา เป็นชุมชนพักอาศัยมีแนวโน้มการขยายตัวในการพักอาศัยปานกลางมีบทบาทเป็นย่านพักอาศัย แนวทางหลักในการพัฒนา ได้แก่ การจัดระเบียบ การพัฒนาชุมชน การปรับปรุงถนนซอย การบริการพื้นฐานที่จำเป็น การระบายน้ำ เป็นต้น

บริเวณพื้นที่ทางด้านตะวันตกของชุมชน ซึ่งอยู่ในวาระการพัฒนาที่สามเป็นชุมชนเกษตรกรรม ปัญหาของชุมชนยังมีน้อย แต่อย่างไรก็ตามการวางแผนพัฒนานี้พื้นที่เพื่อให้เป็นพื้นที่เกษตรกรรมที่สมบูรณ์ ก็จะเป็นการป้องกันปัญหาที่จะเกิดขึ้นแก่ชุมชนได้เป็นอย่างดี

ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้การพัฒนาในพื้นที่ชุมชนเมืองพะเยาสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ และบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ผู้ศึกษาขอเสนอแนะแนวความคิดเพิ่มเติมในประเด็นสำคัญ ดังนี้

1) เพื่อให้สามารถจัดระเบียบการขยายตัวของชุมชน ตลอดจนสามารถควบคุมดูแล และส่งเสริมการพัฒนาและการให้บริการพื้นฐานที่สำคัญต่าง ๆ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงสมควรเร่งรัดให้มีการจัดการและดำเนินการดังนี้

- เร่งรัดให้มีการขยายเขตเทศบาลเมืองพะเยาให้ครอบคลุมพื้นที่ชุมชนเมืองที่ได้ขยายออกไป (ได้ดำเนินการไปแล้ว) ทั้งนี้เพื่อเป็นป้องกันปัญหาที่อันอาจเกิดขึ้นกับเมืองเนื่องจากขาดการดูแลอย่างใกล้ชิด

- การบังคับใช้ผังเมืองรวมเมืองพะเยาซึ่งกำลังดำเนินการโดยสำนักผังเมือง กระทรวงมหาดไทย และจะมีผลบังคับใช้ต่อไป ในระหว่างนี้ ทางสำนักผังเมืองอาจช่วยให้ความคิดเห็นในเรื่องเมืองแก่ท้องถิ่นในการแก้ปัญหาไปก่อน ตามแนวทางของผังเมืองรวมที่จะประกาศใช้ต่อไป ในขณะที่เดียวกันท้องถิ่นควรขอความเห็นจากสำนักผังเมืองในส่วนที่เรื่องที่เกี่ยวข้องกับเมือง ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับผังเมืองรวมพะเยาที่จะประกาศใช้ในอนาคต เพื่อให้เมือง

พัฒนาไปในแนวทางที่ถูกต้องและเหมาะสม อันเป็นการป้องกันปัญหาที่จะเกิดกับเมืองในอนาคตได้

- การจัดวางและบังคับใช้ผังเมืองเฉพาะในบริเวณที่จำเป็นที่เสนอแนะ ได้แก่ บริเวณริมกว๊านพะเยาคือ ถนนชายกว๊านตลอดแนวไปจนถึงถนนหลโยธินสายในไปจนถึง วัดศรีโคมคำ ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ทั้งในแง่การท่องเที่ยวและเพื่อสภาพแวดล้อมของเมืองด้วย

- ควรมีการประสานการดำเนินงานกันในโครงการพัฒนาต่างๆ ระหว่าง หน่วยระดับงานท้องถิ่น และระดับจังหวัด รวมถึงภาคเอกชน เพื่อให้ผลของการพัฒนาเป็นไปอย่าง มีประสิทธิภาพและทำให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน เพื่อการรักษาและดูแลให้คงอยู่

- ควรมีการจัดทำแผนงาน/โครงการต่าง ๆ ตลอดจนแผนปฏิบัติการใน ขันรายละเอียด โดยอาศัยแนวทางแผนพัฒนาที่ได้จากการศึกษา

- ควรมีการสำรวจและปักแนวเขตกว๊านที่แน่นอนเพื่อแก้ปัญหาการบุกรุกที่ ในอนาคต

2) รัฐบาลกลางควรให้การสนับสนุนและส่งเสริมให้หน่วยงานท้องถิ่นสามารถ ดำเนินการในการพัฒนาและให้บริการท้องถิ่นของตนได้อย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้โดย ประสานและสอดคล้องกับกรอบ และแนวทางพัฒนาเทศบาลโดยตรง ประเด็นสำคัญที่ควรพิจารณา ได้แก่ การขยายฐาน การจัดเก็บ-เพิ่มพูนรายได้ การสนับสนุนด้านเครื่องใช้ พาหนะ และ บุคคลากรในการดำเนิน ตลอดจนการให้งบประมาณอุดหนุนหรือจัดหาแหล่งเงินทุนให้ในโครงการ ต่าง ๆ ที่สำคัญ เป็นต้น

3) โครงการแก้ไขและป้องกันปัญหาที่ควรให้ความสำคัญเป็นพิเศษ ได้แก่ โครงการระบบระบายน้ำและบำบัดน้ำเสีย การปรับปรุงโครงข่ายถนน และคุณภาพถนน ตรอก ซอยต่าง ๆ ควบคุมการพัฒนาตามแนวถนนสายหลักที่สำคัญ โดยเฉพาะถนนดอนสนาม และถนนหลโยธินสายใน

4) โครงการพัฒนาที่ควรให้ความสำคัญเร่งรัดส่งเสริมให้ดำเนินการที่เสนอแนะ ได้แก่ จัดตั้งศูนย์การท่องเที่ยว โครงการพัฒนาด้านที่พักอาศัย โครงการตลาดกลางการ เกษตรทั้งการผลิต-จำหน่าย ควรเร่งรัดประสานงานโครงการพัฒนาโครงการที่สำคัญของรัฐบาล

5) หน่วยงานท้องถิ่นของรัฐบาลกลาง ควรให้ความสำคัญและสนับสนุนให้เพิ่มขีดความสามารถในการดำเนินการของงานด้านวิชาการ และการวางแผนภายในองค์กรเทศบาลให้สอดคล้อง กับภาระหน้าที่และความรับผิดชอบ



ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย